

KUTATÁSI MŰFAJ SEGÉDLET – A TERMELÉSI LÁNCOK, A TURIZMUS ÉS A KAPCSOLATTARTÁS VÁLTOZÓ NORMÁI

A koronavírus-járvány által okozott globális válság alapjaiban változtatta meg szokásainkat az élet minden területén. A válság felhívta a figyelmet a globális termelési láncok sérülékenységére, hiszen az elmúlt évtizedekben nem volt példa arra, hogy rövid időn belül teljes termelési utak álljanak le és ez ilyen mértékű bizonytalanságot eredményezzen mind a gazdasági szereplők, mind a befektetők részére. Az első hullám tapasztalatai alapján az állami és gazdasági szereplők elkezdtek a termelési láncok felülvizsgálatát annak érdekében, hogy a jövőben egy hasonló válság során alacsonyabb gazdasági visszaeséssel kelljen számolniuk. Ennek kapcsán feltehető a kérdés: vajon a globalizáció erősödésével kell számolnunk vagy a regionális tudat, összetartozás és kereskedelem kap nagyobb hangsúlyt?

A válság az elmúlt nyolcvan évben nem tapasztalható módon vetette vissza a mobilitást az egész világon, aminek következtében alapvetően változtak meg az utazással kapcsolatos szokások. A szabadidős célú mobilitás a korlátozások és a koronavírus-járványtól való félelem miatt szinte teljesen megszűnt. Félve a megfertőződéstől, illetve az esetlegesen bevezetendő utazási korlátozásoktól a turisztikai célok között nagyobb arányban szerepelnek a lokális és régiós célpontok. A válságot követően vajon a turizmus régi mederbe való visszatéréseivel lehet számolni, vagy csökken az üzleti- és a szabadidős célú nemzetközi mobilitás vagy inkább régiós szintre korlátozódik?

A korlátozások hatására ugyanakkor a gazdasági szereplők rengeteg olyan innovatív digitalizációs fejlesztést kezdeményeztek elsődlegesen a kapcsolattartás és ügyintézés területén, amelyek lehetővé teszik az egyes folyamatokban a közvetlen emberi jelenlét mellőzését és emellett több esetben is szem előtt tartják a fenntarthatóságot és több esetben hatékonyságnöveléssel is együtt járnak. Felmerül a kérdés, hogy ezeknek a fejlesztéseknek a hatása mennyire lesz érzékelhető a korlátozások megszűnését követő időszakban?

ESSZÉ MŰFAJ SEGÉDLET – BIZTONSÁG, SZABADSÁG, BIZALOM ÉS TÖRTÉNELEM

A koronavírus-járvány egy három részből álló, összetett válságot okozott. A járvány miatt egészségügyi válság. A vírus miatti lezárások és leállások miatt gazdasági válság. A félelem, bezártság és a felmerülő anyagi kilátástalanság miatt pedig pszichológiai válság is. Ebből kifolyólag a kormányok erre a három szempontra fókuszálva próbálják kezelni a koronavírus-válságot.

Az alapvető diskurzus a közbeszédben a biztonság és szabadság közötti kapcsolat témájában mutatkozott meg. A felszínen ez úgy volt látható, hogy az emberek egyik szélsőséges tábora szerint minél több és erősebb lezárások kellene a vírus megfékezésére, hiszen csakis így tudjuk megmenteni a legtöbb emberéletet. Egy másik szélsőséges tábor szerint ezzel csak feláldozzuk a gazdaságot az emberéletek megmentéséért, amellyel csak még nagyobb kárt teszünk. Így tehát úgy tűnhet, hogy egy trade-off van az emberéletek megmentése és a gazdasági növekedés között. Ugyanakkor a biztonság szempontjából létrehozható és megvalósítható az a szabály- és intézményrendszer, amelyen keresztül az állampolgár megkapja azt a biztonságot és gondoskodást, amely szükséges számára ezen nehéz időszak átvészelésére. A szabadság szempontrendszerével ezzel párhuzamosan pedig átalakul. A szabadság – mint a demokrácia egyik legfontosabb eszméje – a koronavírus utáni új korszakban elveszíti azon szélsőséges individualista értelmezését, hogy az állampolgár azt csinál a törvényes keretek között, amit az akarata diktál. A szabadság eszméjébe pedig fokozatosan, egyre jobban beépül a másik iránt való kölcsönös tisztelet, jóakarát és bizalom („...szeresd felebarátodat, mert ő olyan, mint te...”).

A biztonság és szabadság témái mellett a bizalom fontossága is előtrébe került. A 2008-as gazdasági válságot Paul Krugman Nobel-díjas közgazdász a bizalom válságának nevezte. A vírus elleni védekezés egyik legfontosabb része, hogy kormányok és a nemzetközi szervezetek bizalmat sugározzanak az állampolgárok felé. Az állampolgárokat meg kellett győzni arról, hogy bízzanak az intézményrendszerben, legyen az a maszkviselés, a kijárási korlátozás vagy a vakcina beadására való jelentkezés.

Mindezek ellenére az emberek egy része továbbra is bizonytalan, kétségbeesett és fél. Ezek az érzések pedig általános elégedetlenséggé és idővel erőszakká tudnak alakulni, főleg instabil időszakokban. Az instabilitás alapját az adja, hogy egy olyan történelemfilozófiai korszak határán vagyunk, amely lezárja a 2008 óta tartó időszakot. A korszakváltást továbbá meghatározza a 2020-as évtizedet megelőző 50 éves ciklus (1970-es évek gazdasági válsága), 100 éves ciklus (1920-as évek társadalmi feszültségei) és az 500 éves ciklus (1520-as évek vallási-kulturális megmozdulásai) történelmi öröksége. Ugyanakkor elmondható, hogy megismerhetők a tanulságok, le lehet vonni a legfontosabb következtetéseket és el lehet kezdeni gondolkodni az új korszak megoldásain.